

МАРИЈЕТА ВУЈИЧИЋ

БЛУЗ, У ЦРНОМ

Сећање на Петра Милошевића (1952–2021)

Није лако одредити ни почетак нашег пријатељства.

Сви смо га звали једноставно: Перо. Перин отац, Миленко Милошевић, био је заменик директора наше гимназије у Будимпешти, где сам и сама матурирала, и која се још у оно време звала Српскохрватска гимназија, на често опеваном Тргу ружа.

Када сам на задњој години години студија испунила обавезно хоспитовање у тој нашој гимназији, Перо је седео у клупи као неконвенционални гимназијалац. Његов тинејџерски бунтовнички дух је био сасвим природна ствар крајем шездесетих година. То је у Мађарској било време када је са закашњењем стигла авангардна литература, као и филмови новог таласа из западне културне сфере.

Године гимназијске остављају код свакога упечатљив траг, али је дух нашег *alma mater*-а, у центру града на Тргу ружа, био различит од свих других школа. Не само као лепо обликована зграда из доба класицизма (у 19. веку у њој је основана учитељска школа). Као мањинска гимназија за све Јужне Словене у Мађарској, ово место је значило неко заједништво за омладину која је дошла из разних крајева земље, задржавајући ипак све своје особитости и индивидуалност. Наши професори су такође посебне личности, које је Перо опевао касније у свом духовитом, саркастичном мјузиклу под насловом *Авала експрес...* Тај мјузикл, по мом убеђењу, заиста је јединствен у обележавању важне епохе не само наше генерације која је тада одрасла него и у историји те наше будимпештанске гимназије.

Када је Перо завршио студије на факултету, срели смо се по питању превода савремене књижевности, а био је убрзо запажен и као талентовани критичар, који пише на српском и на мађарском језику подједнако. Своје публикације је послао и у месечни часопис за светску књижевност, у време када сам ја постала уредник рубрике тог часописа (*Nagyvilág*), средином седамдесетих година.

Мој супруг Стојан је увек радо укључивао Перу у разне књижевне манифестације, позивао га је на приредбе како би ступио на сцену на културним догађајима, или се изразио својим есејима на другим форумима. А наравно дружили смо се и приватно, у породичним оквирима.

Пратећи његову каријеру, радили смо у заједничком ангажману у тој „мостоградњи”, колегијално и пријатељски. А Стојан и Перо су се разумели и у недоречености, није сметала та мала генерацијска разлика.

Печат ове оданости одражава се и у Периној делатности. Леп је пример за ово *Вујичић-блуз*, његово сценско дело вештом и духовитом драматургијом сачињено од Стојанове поезије, а музичка адаптација је од талентованог музичара Мирка Милошевића, Периног сина. Уметнички дух браће Вујичић – Тихомира и Стојана – из необичног, оригиналног посматрачког угла аутора и редитеља Петра Милошевића драматично је оживео у извођењу Српског позоришта, и остаће незаборављен.

За мене је било посебно дирљиво да је цела прича овог *блуза* уоквирена са два лична предмета, а то су Тихомирове наочаре за сунце и Стојанов чувени црни шешир. Тихомирове заборављене наочаре је он нашао негде, док сам тај црни, елегантни шешир широког обода поклонила Пери после Стојанове смрти, заједно са једним његовим наливпером. Перо је волео да користи ово наливперо, док је емблематични шешир постао сценски реквизит – нажалост, нисам видела да га је Перо икада носио...

Сарадња Стојана и Пери, по мојој оцени, понајвише је отеловљена током уређивања периодике *Невен*, који је по Стојановој иницијативи наново оживљен 1982. године. Касније је он сам постао главни уредник *Невена*, и када се погледају годишта, верујем да ни најпробирљивији уредник у струци не би нашао никакав приговор: сваки је број вредан, важан, изврстан.

После Стојанове смрти остали смо у колегијалној и пријатељској вези. Било је увек забавно евоцирати дух Лазе Костића, који је станао у једном од раскошних – али нажалост данас већ непостојећих – хотела на пештанској обали Дунава, или водити дијалог о томе где је песник Лаза у Венецији куповао себи елегантне

свилене кравате, шетајући међу излизаним зидовима, онако успут, док је писао своју чувену песму...

Неколико месеци пре смрти Перо је написао озбиљну студију о Стојану, за зборник радова о мађарско-српским везама (тај зборник ускоро треба да се појави у Новом Саду).

А волели смо да се нашалимо и током наше мејл преписке у стилу Милоша Црњанског, поводом Периних или других књига. Радо сам му износила своје мишљење о његовим књигама, а сама сам му радо слала неке своје текстове, очекујући његову критику.

Остали су неки планови за заједнички рад, на пример припрема за штампу зборника Стојанових студија и преосталих рукописа. Тужно је да се та сарадња трагично прекинула.

Пошто је за мене од његових прозних дела можда најдуховитији *Трик роман*, могла бих сада да се опростим од њега у том духу: „Можда се ти веселиш тамо, где си сада, пиле моје, али да си нас оставио свирепо, то баш није лепо од тебе...”